

ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟ ΠΑΙΔΙ

Τα υπερκινητικά παιδιά λόγω της συμπεριφοράς τους, συχνά αγχώνουν αρκετά τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς . Είναι παιδιά τα οποία δυσκολεύονται να σταθούν ήσυχα για μεγάλο χρονικό διάστημα και συνήθως αναστατώνουν τους γύρω τους. Τις τελευταίες δεκαετίες αυτή η συμπεριφορά τράβηξε το ενδιαφέρον αρκετών ειδικών οι οποίοι στοιχειοθέτησαν τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής (ΔΕΠ) ή Υπερκινητικό Σύνδρομο κατά τον παλιότερο ορισμό.

Τι είναι όμως η Υπερκινητικότητα;

Ο όρος υπερκινητικότητα αναφέρεται στην μεγάλη διάσπαση προσοχής και στην υπερδραστικότητα. Τα υπερκινητικά παιδιά βρίσκονται διαρκώς σε υπερδιέγερση και κίνηση και συνήθως παρουσιάζουν εξελικτικές ανωμαλίες, όπως : •Καθυστέρηση στην ομιλία • Αδεξιότητα στις κινήσεις •Δυσκολία στην εκμάθηση ανάγνωσης •Αντιληπτικές ανεπάρκειες •Δυσκολία στην κατανόηση σχημάτων και μορφών • Αδυναμία προσανατολισμού στο χώρο.

Κλινικά χαρακτηριστικά παιδιού με ΔΕΠ-Υ στο σχολείο και στο σπίτι:

Τα κύρια χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν στο σχολείο είναι τα εξής:

1. Διάσπαση προσοχής.
2. Τα παιδιά σηκώνονται από την θέση τους και τριγυρίζουν στο χώρο.
3. Ενοχλούν τους συμμαθητές τους.
4. Οι εργασίες που παρουσιάζουν είναι απρόσεκτες, μουτζουρωμένες και ημιτελείς.
5. Είναι ανοργάνωτοι.
6. Διακινδυνεύουν με τις πράξεις του χωρίς να υπολογίζουν τις συνέπειες.
7. Φλυαρούν ακατάπαυστα.

8. Δεν ακούνε τον άλλο, όταν μιλάει, και διακόπτουν διαρκώς μια συζήτηση.

9. Δεν περιμένουν την σειρά τους σε ομαδικές εργασίες και παιχνίδια.

Η κλινική εικόνα που παρουσιάζουν τα παιδιά στο σπίτι συνήθως είναι :

1. Τρέχουν από τη μια μεριά του δωματίου στην άλλη.

2. Μιλούν συνέχεια.

3. Βγαίνουν από το σπίτι τρέχοντας χωρίς να ειδοποιήσουν τους γονείς τους.

4. Δεν κοιτούν αριστερά-δεξιά όταν περνούν τον δρόμο.

5. Σπάνε και χάνουν τα παιχνίδια τους.

6. Ανεβαίνουν στα έπιπλα.

7. Δεν κάθονται σ' ένα μέρος.

8. Κουνούν συνέχεια τα πόδια τους.

9. Περνάνε από τη μια ασχολία στην άλλη, δίχως να την έχουν ολοκληρώσει.

10. Κοιμούνται αργά και ξυπνούν νωρίς.

Πως όμως μπορούμε να διαχωρίσουμε εάν το παιδί μας είναι υπερκινητικό ή απλά πολύ ζωνρό;

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΖΩΗΡΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ:

Ένα ζωνρό παιδί είναι σε θέση να ελέγξει την κινητικότητα σε περιπτώσεις που δεν είναι ενδεδειγμένη. Τα ζωνρά παιδιά δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε δραστηριότητες που θέλουν λεπτές κινήσεις και μπορεί μάλιστα να είναι εξαιρετικά επιδέξια. Τέλος, δεν αντιμετωπίζουν προβλήματα με τον ύπνο τους.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΔΕΠ-Υ:

Σε αντίθεση ένα υπερκινητικό παιδί δεν δύναται να ελέγξει τη κινητικότητα του. Αντιμετωπίζει δυσκολίες σε δραστηριότητες που θέλουν λεπτές κινήσεις και είναι αδέξιο. Τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ κάνουν ανήσυχο ύπνο, τα βράδια στριφογυρνάνε στο κρεβάτι τους συνεχώς. Συνήθως τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ παρουσιάζουν καθυστέρηση στην ανάπτυξη του λόγου και της ομιλίας. Τα υπερκινητικά παιδιά δεν μπορούν να συγκεντρωθούν χωρίς πολύ υψηλό κίνητρο. Είναι ευερέθιστα και ευέξαπτα.

Πώς μπορεί να βοηθηθεί ένα παιδί με υπερκινητικότητα από τους γονείς του και από το σχολείο του;

Συνήθως οι γονείς που το παιδί τους παρουσιάζει υπερκινητικότητα, αισθάνονται αδυναμία στο να διαχειριστούν το παιδί τους, απογοήτευση ή ακόμα και θυμό. Σ' αυτή την περίπτωση οι γονείς θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τα παιδιά τους με κατανόηση απέναντι στο παιδί τους και να το υποστηρίζουν. Το πρώτο βήμα όπως σε όλες τις περιπτώσεις είναι η αποδοχή της δυσκολίας του. Καμία μορφή τιμωρίας απέναντι στο παιδί δεν θα φέρει θετικά αποτελέσματα. Σε περίπτωση που το παιδί προσπαθεί αρκετά προκειμένου να φέρει εις πέρας μια δραστηριότητα, οι γονείς θα πρέπει να το στηρίζουν, να το επιβραβεύουν και να ανταμείβουν την προσπάθειά του με τους εξής τρόπους: 1. Να χρησιμοποιούν λεκτικούς και μη λεκτικούς τρόπους επικοινωνίας. να το φιλούν, να το αγκαλιάζουν 2. Να μην αντιμετωπίζουν θετικά μόνο την πολύ μεγάλη προσπάθεια του παιδιού 3. Να είναι θετικοί απέναντί του ανεξάρτητα από το βαθμό προσπάθειας του παιδιού. 4. Επίσης οι γονείς θα πρέπει να δίνουν ξεκάθαρες εντολές στο παιδί. 5. Οι γονείς θα πρέπει να περιμένουν πράγματα από τα παιδιά τους στα οποία μπορούν να αντεπεξέλθουν και να μην έχουν παράλογες προσδοκίες. 6. Όλοι οι γονείς παιδιών με υπερκινητικότητα θα πρέπει να είναι ήρεμοι και όσο το δυνατό χωρίς άγχος. 7. Η βοήθεια και η συνεργασία με ειδικούς είναι απαραίτητη.

Πώς μπορεί να βοηθηθεί ένα παιδί με διάσπαση ελλειμματικής προσοχής - υπερκινητικότητα στο σχολείο;

Προκειμένου να βοηθηθεί ένα παιδί με υπερκινητικότητα στο σχολείο θα πρέπει να υπάρχουν οι εξής προϋποθέσεις: 1. Να υπάρχει σχολική παρέμβαση μέσω ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, 2. Να γνωρίζουν και να κατανοούν την κατάσταση και τις δυσκολίες του παιδιού οι εκπαιδευτικοί, 3. Να υπάρχει εκπαιδευτικός προγραμματισμός (από ειδικούς) για την συμπεριφορά των παιδιών μέσα στην τάξη, 4. Να δημιουργηθούν εξατομικευμένα προγράμματα για κάθε παιδί (τάξη ένταξης).

Πολλοί ειδικοί υποστηρίζουν ότι για να βοηθηθεί ένα παιδί με υπερκινητικότητα θα πρέπει δύο παράγοντες να λειτουργήσουν θετικά: α) η οργάνωση της τάξης και β) η συμπεριφορά του δασκάλου.

A) Οργάνωση της τάξης: Το περιβάλλον της τάξης θα πρέπει να είναι βοηθητικό και ενισχυτικό, δηλαδή με καλή οπτική θέση για το παιδί, καθώς και ασφαλές. Το παιδί με υπερκινητικότητα θα πρέπει να βρίσκεται κοντά στο δάσκαλο μακριά από παράθυρα, πόρτες κτλ.

B) Η συμπεριφορά του δασκάλου: Ο δάσκαλος δεν θα πρέπει να χρησιμοποιεί οποιασδήποτε μορφής κριτική και αρνητική συμπεριφορά απέναντι στο παιδί. Πρέπει να θέσει μια σειρά από προτεραιότητες π.χ. Τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάνει το παιδί. Να του αναθέτει διάφορες αρμοδιότητες, να δίνονται στο παιδί σαφείς και σύντομες οδηγίες, οι οποίες θα είναι κατανοητές και τέλος να υπάρχει οπωσδήποτε συνεργασία ανάμεσα στους ειδικούς, δασκάλους και στους γονείς του παιδιού.

Στο κέντρο αποκατάστασης ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ακολουθούμε μια ορθά δομημένη και ολιστική παρέμβαση σχετικά με την υπερκινητικότητα-διάσπαση προσοχής (ΔΕΠ-Υ). Η Διεπιστημονική ομάδα παρακολουθεί στενά τη πορεία εξέλιξη του παιδιού, με στενή εποπτεία από τον παιδοψυχίατρο του κέντρου. Η στοχοθεσίες ανανεώνονται μετά από τη κάθε επίτευξη τους. Μέσω της συμβουλευτικής γονέων, οι γονείς ενημερώνονται για τη πορεία του παιδιού και εκπαιδεύονται στη σωστή τήρηση των κανόνων στο σπίτι.

Γράφει για τη Λογο-Τεχνία
η Σοφία Καζανοπούλου, Λογοθεραπεύτρια.

Βιβλιογραφία

- Achenbach, T. (1991). Manual for the Child Behaviour Checklist and Revised Child Behaviour Profile. Burlington: University of Vermont, Department of Psychiatry.
- Barkley, R. (1996). "Attention Deficit Hyperactivity Disorder". In Marsh E.J. and Barkley R. (eds). Child Psychology. New York: Guildford Press.
- Brown, T.E. (1997). New Brown Attention-Deficit Disorder Scales (Brown ADD Scales). New York: The Psychological Corporation.
- Conners, C.K. (1997). Conners' Rating Scales-Revised. Toronto: Multi-Health Systems Inc.
- Hinshaw, S. (1994). Attention Deficit Disorders and Hyperactivity in Children. Thousand Oaks, C.A.: Sage.
- Holowenko, H. (1999). Attention Deficit/Hyperactivity Disorder. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.

Kewley, G. (1998). "Personal paper: attention deficit hyperactivity disorder is underdiagnosed and undertreated in Britain" *British Medical Journal* 316, 1594-6.

Pollock, J. and Waller, E. (1994). *Day - To - Day Dyslexia in the Classroom*. London: Routledge.